

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-13 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 10-13/135-55
Karar Tarihi : 4.2.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun ULU, Harun GÜNDÜZ

20 **C. ŞİKAYET EDEN** : Uslu Petrol İnş.Nak.Tic.Ltd. Şti.
Temsilcisi: Barış TEKELİ
Ankara Asfaltı 105 Evler Halk Sk. No:56/5
Kozyatağı, Kadıköy/İstanbul

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

YAPILAN : Petline Petrol Ürünleri Tic. A.Ş.
Ünalın Mah. Ünalın Cad. No:9 K:4-5 Üsküdar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Uslu Petrol İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti. ile Petline Petrol Ürünleri Tic. A.Ş arasındaki dikey ilişkinin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.1.2010 tarih ve 397 sayı ile intikal eden şikayet başvurusunda öne sürülen iddiaların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucu düzenlenen 27.1.2010 tarih ve 2010-1-13/İİ-10-HU sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.1.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/30 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-13 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet başvurusunda özetle;

- 40 - Bursa İli İnegöl İlçesi Kınık Köyü mevkiindeki arazinin, Kınık Köyü Tüzel Kişiliği tarafından Efe Petrol Ürünleri Ltd. Şti. (Efe Ltd. Şti.)'ye kiralandığı, bu şirketin ise anılan arsa üzerinde bir akaryakıt istasyonu kurmak ve işletmek üzere Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş. (Petline) ile bayilik sözleşmesi yaptığı, bunun üzerine Kınık Köyü Tüzel Kişiliği'nin anılan arazinin intifa hakkını Petline'a 14.9.2000 tarihinde 20 yıllığına verdiği,
- Daha sonra 18.1.2002 tarihinde Kınık Köyü Tüzel Kişiliği'nin Efe Ltd. Şti. ile olan kira anlaşmasını iptal ederek, anılan istasyon arazisini Yakup Keleş'e 40 yıllığına kiraladığı, sonrasında ise Yakup Keleş'in kira sözleşmesini şikayetçiye devrettiği,
- Şikayetçi şirketin ise 27.3.2003 tarihinde Petline ile intifa süresinin bitim tarihi olan 14.9.2020'de sona erecek bir bayilik sözleşmesi imzaladığı

50 ifade edilerek, geçmiş Rekabet Kurulu Kararları doğrultusunda ilgili intifa ve bayilik sözleşmesinin 18.09.2010 tarihine kadar muafiyetten yararlanabileceğine, bu tarihten sonra sözleşmeye zorlanması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem yapılabileceğine karar verilmesi talep edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını Petline'nin Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile yaptığı intifa hakkı ve aynı şirketin Uslu Petrol İnş. Nak. Tic Ltd. Şti. (Uslu Petrol) ile yaptığı bayilik sözleşmesinin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nde tanınan muafiyetten yararlandığı,
 - Söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebileceği,
- 60 görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Rekabet Kurulunun konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

70 Şikayetçi ile Petline arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği görülmektedir. Şöyle ki, şikayetçi ile Petline arasında 2003 yılında yapılan bayilik sözleşmesi 2020 yılında sona ermektedir. Öte yandan istasyonun bulunduğu arsanın maliki olan Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile Petline arasında yapılan intifa sözleşmesi de 2020 yılında sona ermektedir. Bu dosya kapsamında 5 yılı aşan bayilik ve intifa anlaşmalarının rekabet kurallarını ihlal edip etmediğinin tespiti için, arsa maliki, bayi ve dağıtım şirketi arasındaki ilişkilerin niteliğinin anılan Tebliğ'in 5. maddesindeki istisna kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu önem kazanmaktadır.

80 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde, *"Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise, yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdürecektse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir."* şeklinde hüküm getirilmiştir. Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 38. maddesinde ise, Tebliğ'de yer verilen bu istisnaya ilişkin uygulama kriterleri açıklanmıştır. Buna göre, *"Tebliğ'in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması halinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir."*

90 Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartı aranmaktadır. Bu bakımdan, bayinin sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması halinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü bir kişi ile (malik) bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve

10-13/135-55

bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, şikayete konu dikey ilişkinin Tebliğ'de belirlenen istisnadan yararlanmadığı anlaşılmaktadır. Şöyle ki, Efe Ltd. Şti. ile Petline arasındaki bayilik sözleşmesi ve Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile Petline arasındaki intifa sözleşmesinden önce, anılan arazi üzerinde Efe Ltd. Şti.'nin malik Kınık Köyü Tüzel Kişiliğinden aldığı bir hak (kira) bulunmaktadır. Bu nedenle, bayi ve malik arasında bir bağlantı mevcut olup, anılan dikey ilişkinin istisnadan yararlanması olanaklı değildir.

110 Özetle, şikayete konu dikey ilişki, Tebliğ'de yer verilen istisnadan yararlanamamakta ve süresi de Tebliğ'de belirlenen limiti aşması nedeniyle rekabet kurallarına aykırılık içermektedir. Bununla birlikte, Rekabet Kurulunun akaryakıt sektörüne yönelik olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve bu tarih itibarıyla kalan süreleri beş yılı aşan anlaşmaların, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulama süresi bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Uslu Petrol ile Petline arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden bayilik sözleşmesi ve intifa hakkının 18.9.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi 5 yılı aştığından, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen kapsamda olduğu ve grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

120 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

- 1- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını Petline Petrol Ürünleri Tic. A.Ş 'nin Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile yaptığı intifa hakkı ve aynı şirketin Uslu Petrol İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti. ile yaptığı bayilik sözleşmesinin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
- 2- Söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine,

130 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.